

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3828/2022
13.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миљана Крстић, адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Бошко Буха“ из Инђије, коју заступа Никола Малић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2699/22 од 22.06.2022. године, у седници одржаној 13.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2699/22 од 22.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2699/22 од 22.06.2022. године и пресуда Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица у Инђији, П1 236/21 од 25.03.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се тужена обавезе да јој за период од месеца марта 2018. године до месеца марта 2021. године исплати и то: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 4.030,75 динара са законском затезном каматом од 20.02.2019. године до исплате и 4.030,75 динара са законском затезном каматом од 20.01.2021. године до исплате, и на име регреса за коришћење годишњег одмора 3.064,64 динара са законском затезном каматом од 20.02.2019. године до исплате, 3.641,08 динара са законском затезном каматом од 20.01.2021. године до исплате и 3.814,23 динара са законском затезном каматом од 20.04.2021. године до исплате, и **ОДБИЈА** се захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиле да туженој на име накнаде трошкова целог поступка исплати износ од 85.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица у Инђији, П1 236/21 од 25.03.2022. године, ставовима првим, другим и трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да јој за период од месеца марта 2018. године до месеца марта 2021. године исплати и то: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада 4.030,75 динара са законском затезном каматом од 20.02.2019. године до исплате и 4.030,75 динара са законском затезном каматом од 20.01.2021. године до исплате, и на

име регреса за коришћење годишњег одмора 3.064,64 динара са законском затезном каматом од 20.02.2019. године до исплате, 3.641,08 динара са законском затезном каматом од 20.01.2021. године до исплате и 3.814,23 динара са законском затезном каматом од 20.04.2021. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 62.786,00 динара са законском затезном каматом од извршности судске одлуке до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован већи део захтева за накнаду трошкова од досуђеног до тгаженог износа, односно за износ од још 18.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2699/22 од 22.06.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Тужиља је дала одговор на ревизију.

Правноснажном пресудом, одлучено је по тужби за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била у радном односу код тужене на радном месту ... са пуним радним временом, са утврђеним коефицијентом за обрачун и исплату плате од 9,15 (за период март 2018. године до јануара 2019. године), односно 9.42 (од фебруара 2019. године до марта 2021. године). Вештачењем је утврђено да, на основу присуства на раду и најповољнијег критеријума у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији, између осталог ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, дневни износ топлог obroка је 250,00 динара бруто, а регрес износи 75% просечне исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији (чланови 65. и 66). Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област (у складу са којим је тужиља определила тужбени захтев).

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужена исплаћивала тужиљи минималну зараду следи да тужиљи није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес, па је тужена дужна да јој те накнаде исплати у износима утврђеним вештачењем, а према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за јавна предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиље.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, бр. 18/10 ... 157/20), прописано је да се висина плате, накнаде и других примања утврђује јединствено за све запослене у предшколским установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, у складу са прописима којима се уређују плате, накнаде и друга примања из радног односа у јавним службама, а ставом 2. истог члана прописано је да основица за обрачун и исплату плата у предшколским установама не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном образовању и васпитању, али може бити увећана из средстава које оствари установа или јединица локалне самоуправе.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебним Колективним уговором за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 43/17, 85/20 и 97/20), који је важио до 13.07.2020. године, у одредби члана 35. прописано је да запослени има право на плату у складу са законом (став 1), да се плата запосленог утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента, додатка на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 2). Одредбом члана 36. наведеног колективног уговора прописано је

да основна плата запосленог представља производ основице и коефицијента у складу са законом, а које одредбе су садржане и у одредбама чланова 36. и 37. важећег Колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 97/20 од 07.07.2020. године)

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка бб. наведене уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у предшколском образовању и васпитању.

У конкретном случају, тужиља је запослена у предшколској установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада према одредби члана 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље. Тај основ не постоји ни у општем акту. Сагласно наведеном, тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је стога чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе цитираних одредби 35. и 36. (односно 36. и 37) Посебног Колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија,

- 5 -

аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Како су преиначене нижестепене пресуде и одбијен тужени захтев, поводом ревизије тужене, то су преиначене нижестепене пресуде и у погледу одлуке о трошковима.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају одређени трошкови целог поступка, на име ангажовања адвоката на основу одредбе члана 162. ЗПП, и то: за заступање на три одржана рочишта по 10.500,00 динара и за састав одговора на тужбу и састав једног образложеног поднеска по 9.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи. Трошак судских такси није признат, јер овај захтев није одређен у смислу члана 163. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић